

เรื่อง ศาลปกครองสูงสุดส่งคำโต้แย้งของผู้ฟ้องคดี ในคดีหมายเลขดำที่ ๑๘๗/๒๕๕๖ ของศาลปกครองเชียงใหม่ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๐

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

ศาลปกครองสูงสุดส่งคำโต้แย้งของนายอน อุเงิน กับพวก ผู้ร้องซึ่งได้ยื่นฟ้อง การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยต่อศาลปกครองเชียงใหม่ในคดีหมายเลขดำที่ ๑๘๗/๒๕๕๖ ขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงิน ๑,๐๖๙,๗๗๘,๔๓๓ บาท ผู้ร้องได้ยื่นคำฟ้องและขอดำเนินคดีอย่างคนอนาถาโดยขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล

ศาลปกครองเชียงใหม่เห็นว่าคดีนี้เป็นคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งมาตรา ๔๕ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้ผู้ร้องต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในอัตราร้อยละสองจุดห้าของทุนทรัพย์ แต่ไม่เกินสองแสนบาท และไม่อาจนำหลักการดำเนินคดีอย่างคนอนาถามาใช้บังคับได้ ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวและโต้แย้งว่า บทบัญญัติดังกล่าวขัดต่อหลักความเสมอภาคที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญ และขอให้ส่งคำโต้แย้งของผู้ร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองเชียงใหม่มีคำสั่งไม่รับคำร้องดังกล่าว ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งที่ไม่รับคำร้อง ขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งให้ส่งคำโต้แย้งของผู้ร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยต่อไป

ศาลปกครองสูงสุดพิเคราะห์แล้วเห็นว่า เมื่อศาลปกครองชั้นต้นใช้บทบัญญัติ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ บังคับแก่คดีนี้ และผู้ร้องโต้แย้งว่า บทบัญญัติดังกล่าวขัดต่อมาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญ จึงเป็นกรณีที่ผู้ร้องซึ่งเป็นคู่กรณีในคดีโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลใช้บังคับแก่คดีต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ดังนั้น ศาลปกครองชั้นต้นจึงต้องรอการพิจารณาพิพากษาคดีนี้ไว้ชั่วคราว และส่งคำโต้แย้งไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญ จึงให้รับคำร้องของผู้ร้องและให้ศาลปกครองเชียงใหม่รอการพิจารณาพิพากษาคดีนี้ไว้ชั่วคราว

๒. ประเด็นเบื้องต้น

ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องเป็นกรณีที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า มาตรา ๔๕ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๐ และศาลปกครองสูงสุดพิเคราะห์เห็นว่า ศาลปกครองชั้นต้นใช้บทบัญญัติมาตรา ๔๕ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ บังคับแก่คดีและศาลรัฐธรรมนูญยังไม่มีคำวินิจฉัยในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ เมื่อศาลปกครองสูงสุดได้ส่งคำโต้แย้งของผู้ร้อง

ตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ศาลรัฐธรรมนูญ จึงมีอำนาจรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๐ หรือไม่ ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้การใช้อำนาจ โดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ และมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของชนชาวไทย โดยมีหลักการว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลจะกระทำมิได้ ส่วนพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ เป็นบทบัญญัติให้ผู้ฟ้องคดีในศาลปกครอง ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล ในกรณีการฟ้องคดีขอให้สั่งให้ใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์สินอันสืบเนื่องจาก คดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) หรือ (๔) ในอัตราร้อยละสองจุดห้าของทุนทรัพย์ แต่ไม่เกินสองแสนบาท การดำเนินคดีในศาลปกครองใช้ระบบไต่สวน ภาระในการพิสูจน์มิได้ตกอยู่กับผู้ฟ้องคดีโดยตรง แต่ศาลเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพิจารณาคดีทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความสะดวกในกระบวนการพิจารณา การดำเนินคดีปกครองเป็นไปตามหลักของกฎหมายมหาชน จึงแตกต่างไปจากการดำเนินคดีแพ่ง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ที่อาจขอดำเนินคดีได้อาณาได้ตามมาตรา ๑๔๙ ซึ่งเป็นไปตาม หลักของกฎหมายเอกชน การที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง ฯ บัญญัติให้เสียค่าธรรมเนียมศาล เป็นมาตรการที่จำเป็นและเป็นประโยชน์กับรัฐและประชาชนทั่วไปที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มิได้กำหนดวิธีการเกี่ยวกับการขอฟ้องคดีได้อาณาไว้ ไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติแต่อย่างใด

๔. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญโดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเสียงข้างมาก จำนวน ๑๐ คนต่อ ๕ คน จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๐

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายกระมล ทองธรรมชาติ นายจิระ บุญพจนสุนทร นายจุมพล ณ สงขลา นายปรีชา เฉลิมวณิช นายผัน จันทรปาน นายมงคล สระฐาน นายมานิต วิทยาเต็ม นายศักดิ์ เตชะชาญ นายสุจิต บุญบงการ นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ นางเสาวนีย์ อัสวโรจัน นายอภัย จันทนจุลกะ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๒๒ ตอนที่ ๖๔ ก วันที่
๘ สิงหาคม ๒๕๔๘

ย่อโดย พันโท ฉัตรพันธ์ สุขยิ่ง
กลุ่มงานคดี ๘